

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije

PROGRAM PODSTICANJA RAZVOJA KLASTERA U CRNOJ GORI ZA PERIOD 2017-2020. GODINA, ZA 2018. GODINU

mart 2018. godine

UVOD

Konkurentnost podrazumijeva sposobnost postizanja uspjeha na tržištu u cilju porasta životnog standarda tokom dužeg vremenskog perioda. Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) konkurentnost definiše kao „stepen u kome zemlja u uslovima otvorenog tržišta proizvodi robu i usluge koje zadovoljavaju test međunarodne konkurencije, a da pri tome istovremeno održavaju i povećavaju domaći realni “dohodak”. Zemlje mogu postati konkurentnije tako što će poboljšati svoja dostignuća u širokom spektru faktora koji utiču na rast produktivnosti. To se odnosi na inovacije, stvaranje povoljnijeg sistemskog ambijenta, prenošenje ili usvajanje novih tehnologija, obrazovanje, preduzetništvo, otvaranje novih preduzeća.

Razvoj preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća predstavlja osnovni faktor razvoja svake moderne ekonomije. Iz tog razloga dodatno je potrebno obezbijediti sistemske mehanizme i mjere koji će doprinijeti konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća, a samim tim i povećanju konkurentnosti ukupne crnogorske ekonomije. U jačanju konkurentne sposobnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća, naročitu važnost ima njihovo udruživanje u klastere. Stoga je podsticanje udruživanja preduzeća od posebne važnosti, uzimajući u obzir uvođenje standarda Evropske unije i kroz primjenu pravila i procedura iz oblasti državne pomoći.

1. CILJEVI PROGRAMA

Cilj Programa podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za period 2017-2020. godina, je finansijska podrška efikasnijem funkcionisanju inovativnih klastera i njihove bolje promocije, sve u pravcu ostvarivanja bolje konkurentne pozicije preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća na nacionalnom i međunarodnom tržištu.

Podrška Ministarstva ekonomije (u daljem tekstu Ministarstva) biće usmjerena kroz subvencije inovativnim klasterima koji predstavljaju strukture ili organizovane grupe nezavisnih strana, namijenjene podsticanju inovacione djelatnosti promocijom, dijeljenjem objekata i razmjenom znanja i stručnosti, kao i efikasnim doprinosom prenosu znanja, umrežavanju, širenju informacija i saradnji među privrednim društvima i drugim organizacijama u klasteru. Budžet programa za 2018. godinu iznosi 150.000,00 EUR.

Pomoć za inovativne klastere preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća dodjeljuje se isključivo pravnom subjektu koji upravlja klasterom (organizacija klastera). Po Strategiji za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz uvođenje klastera, klaster preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća predstavlja sektorsku i geografsku koncentraciju preduzeća i/ili individualnih proizvođača koji proizvode karakterističan opseg roba ili usluga, a koji se suočavaju sa sličnim prijetnjama i mogućnostima.

Uvođenjem inovativnih procesa u način rada klastera i tehnološke procese članova klastera, predstavlja uvođenje novog i značajno poboljšanog proizvodnog metoda ili metoda isporuke (uključujući značajne promjene u tehnikama, opremi ili software-u), kao i uvođenje nekog novog organizacionog metoda u rad klastera i njenih članica i organizaciju radnog okruženja.

Intenzitet pomoći za ulaganje u inovativne klastere ne prelazi 50% opravdanih troškova. Intenzitet pomoći može se povećati za 15 procentnih poena za inovativne klastere koji se nalaze u područjima koja primaju pomoć i ispunjavaju uslove iz člana 107, stav 3, tačka (a) Ugovora o funkcionisanju EU. Primjena ovog pravila u skladu je sa domaćim zakonodavstvom, na osnovu člana 14, stav 2, Zakona o regionalnom razvoju („Službeni list Crne Gore“, br. 20/11, 26/11 i 20/15), kojim je definisano da jedinice lokalne samouprave koje su razvrstane u grupe do 75% prosjeka razvijenosti u Crnoj Gori su manje razvijene jedinice lokalne samouprave i Pravilnikom o utvrđivanju stepena razvijenosti jedinica lokalne samouprave („Službeni list Crne Gore“, br. 82/16), kojim je izvršeno izračunavanje stepena razvijenosti jedinica lokalne samouprave¹.

Programom podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za period 2017-2020. godina prije svega će se doprinijeti daljem razvoju klastera u Crnoj Gori, uzimajući u obzir prethodno implementiranu Strategiju za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz uvođenje klastera, 2012-2016. godina. Takođe, doprinjeće se i realizaciji ciljeva:

a) *Strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2014-2020. godine*, na nacionalnom nivou, prioritetna oblast: Konkurentnost i inovacije, prioritet 3: Jačanje konkurentnosti MSP i promocija preduzetništva, mjera 3.4: Programi podrške razvoju biznis klastera.

Za Sjeverni region prioritetna oblast: Konkurentnost i inovacije, prioritet 5: Podsticanje poslovnog povezivanja i organizovanja MSP u klastere, mjera 5.1 Programi podsticanja razvoja klastera kroz savjetodavnu podršku i podršku u realizaciji investicija.

Za Središnji region prioritetna oblast: Konkurentnost i inovacije, prioritet 5: Podsticati poslovno povezivanje i organizovanje MSP u biznis klastere, mjera 5.1 Program podrške razvoju klastera.

Za Primorski region prioritetna oblast: Konkurentnost i inovacije, prioritet 1: Razvoj MSP i komplementarnih djelatnosti vezanih za turizam, mjera 1.4: Povećanje konkurentosti preduzeća kroz udruživanje u biznis klastere.

b) *Nacionalne strategije zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020* i ostvarenje cilja 3 koji se odnosi na obezbjeđivanje veće zaposlenosti u nerazvijenim područjima Crne Gore, a koji je definisan u okviru prioriteta 1: Povećanje zaposlenosti. Smanjenje stope nezaposlenosti,

¹ U skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju stepena razvijenosti jedinica lokalne samouprave, („Službeni list Crne Gore“, br. 82/16) manje razvijene JLS su: Petnjica, Gusinje, Andrijevića, Šavnik, Bijelo Polje, Rožaje, Kolašin, Plav, Mojkovac i Berane

c) *Strategije inovativne djelatnosti (2016 – 2020)* gdje je definisan prioritet 8: Jačanje inovacionog potencijala MSP i njihove prepoznatljivosti u sistemu inovacija u okviru strateškog cilja III: Jačanje potencijala za inovacije u privrednom sektoru - Mjera 20: Jačati inovativnost preduzeća kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda i Mjera 21: Podsticati razvoj ID² klastera,

d) *Strategije razvoja prerađivačke industrije Crne Gore 2014 – 2018* u okviru koje je definisan prioritet 5: Unapređenje preduzetničke infrastrukture,

e) *Industrijske politike Crne Gore do 2020. godine*, gdje je u okviru strateškog cilja 4: Pristup tržištu, definisan podcilj 4.1: Jačanje izvoznih performansi preduzeća u prioritetnim sektorima, za koji je jedna od ključnih mjera 4.1.1: Unapređenje koncepta organizovanosti preduzeća u klastere i jačanje povezanosti preduzeća,

f) *Strateškim smjernicama mikro, malih i srednjih preduzeća 2018-2021. godine* u okviru smjernice 4.3. Unapređenje mehanizama finansijske podrške MMSP i 4.4. Unapređenje konkurentnosti MMSP.

2. OPRAVDANI TROŠKOVI PODRŠKE

Sredstva Programa se mogu opredijeliti za:

- **troškove ulaganja u nematerijalnu i materijalnu imovinu** - i to do 50% (uvećano za 15% klasterima iz manje razvijenih jedinica lokalne samouprave) ukupnih opravdanih troškova tokom perioda u kojem se pomoć dodjeljuje:
 - Opravdani troškovi ulaganja u nematerijalnu imovinu: dobijanje licenci i dozvola, softveri, zaštita žiga, zaštita geografskog porijekla, koncesiona prava i sl.;
 - Opravdani troškovi ulaganja u materijalnu imovinu: ulaganja u opremu i objekte (izuzev IT opreme i saobraćajnih sredstava).
- **operativne troškove** – i to do 50% (uvećano za 15% klasterima iz manje razvijenih jedinica lokalne samouprave) ukupnih opravdanih troškova tokom perioda u kojem se pomoć dodjeljuje, pri čemu se opravdanim troškovima operativne pomoći za inovativne klastere smatraju troškovi osoblja i administrativni troškovi (uključujući režijske troškove) koji se odnose na:
 - podsticanje klastera da bi se olakšala saradnja, razmjena informacija i pružanje ili usmjeravanje usluga poslovne podrške koje su specijalizovane i prilagođene korisnicima;
 - promovisanje klastera, proizvoda i usluga klastera, kako bi se povećalo učešće novih privrednih društava ili organizacija i povećala prepoznatljivost

- (troškovi izrade logoa, troškovi pripreme i izrade promotivnog materijala, troškovi marketing kampanje i sl.);
- upravljanje objektima klastera, aktivnosti koje se odnose na edukaciju: organizacija programa obuke, radionica i konferencija kako bi se unaprijedilo znanje i vještine zaposlenih i podržala razmjena znanja, umrežavanje i transnacionalna saradnja (troškovi predavača, dnevnica, zakup sale i opreme, prevodioca, kateringa i sl.);
 - aktivnosti na poboljšanju saradnje sa dobavljačima i unapređenja plasmana proizvoda;
 - aktivnosti na unapređenju kvaliteta proizvoda/usluga (troškovi ispitivanja proizvoda, izrada tehničko-tehnoloških elaborata, troškovi dizajna pakovanja i sl.);
 - aktivnosti na unapređenju izvoznih aktivnosti klastera kao što su: učešće na sajmovima, posjete specijalizovanim sajmovima, studijske posjete, uvezivanje sa klasterima iz inostranstva (troškovi zakupa i uređenja štanda, putni troškovi, troškovi slanja uzoraka, izrada promotivnog materijala, zakup oglasnog prostora na sajmu/web sajtu sajma ili štampanim izdanjima i sl.

3. IZNOSI, INTEZITET PODRŠKE I NAČIN ISPLATE

Odobrena pomoć od strane Ministarstva ekonomije je do 50%, odnosno do 65% ukupnih opravdanih troškova, u skladu sa Prijedlogom projekta, u iznosu najviše do 15.000 EUR (bez PDV-a)³, po jednom Projektu. Subvencija se realizuje po principu refundacije, što znači da apikant Projekat realizuje sopstvenim sredstvima, a odobrena subvencija će mu biti refundirana kroz jednu ili dvije tranše, u zavisnosti od predmeta podrške i trajanja projekta. Ukoliko se projektom realizuje niz aktivnosti kroz period do 6 mjeseci, subvencija će se isplatiti kroz dvije tranše u skladu sa nastalim troškovima, a nakon dostavljanja Izvještaja o napretku projekta (Obrazac 3), odnosno Finalnog izvještaja o realizaciji projekta (Obrazac 4) i prateće dokumentacije. Za realizaciju projekata koji se odnosi na primjer na nabavku materijalne imovine, refundacija sredstava biće izvršena kroz jednu tranšu. Svaki aplikant, klaster registrovan kao nevladino udruženje ili privredno društvo može aplicirati sa dva Prijedloga projekta. Međutim, klaster u tom slučaju mora imati dvije potpuno različite aplikacije sa stanovišta aktivnosti (primjer: jedna aplikacija se može odnositi na nabavku opreme, a druga se mora odnositi na drugu vrstu aktivnosti – nematerijalnu imovinu i/ili operativne troškove). Takođe, ukoliko je jedan privredni subjekat član dva ili više klastera, koji apliciraju različitim Prijedlozima projekata, za refundaciju u krajnjem istih troškova, u skladu sa pravilima državne pomoći primjenjivaće se princip kumulacije, prema kojem u tom slučaju zbir dodiljenih sredstava po osnovu više aplikacija ne može preći najveći dozvoljeni intenzitet od 50%, odnosno 65%.

³ Ne odnosi se na klasterne registrovane kao NVO, koje nijesu obveznice PDV-a.

Sredstva će se dodjeljivati za projekte koji traju najmanje 3, a najviše 6 mjeseci, zaključno sa 15. novembrom, godine u kojoj se subvencija dodjeljuje.

Aplikant koji je u Javnom pozivu u okviru ovog Programa nastupio kao klaster i koji je kao takav dobio subvenciju opravdanih troškova u ukupnom iznosu do 50%, odnosno 65% ukupne vrijednosti Projekta, u slučaju izmjene sastava klastera dužan je o tome izvijestiti Ministarstvo. Ova i sva druga pitanja koja se tiču upotrebe materijalne i nematerijalne imovine i usluga od strane klastera, a koja se subvencionošu, biće predmet Ugovora o dodjeli subvencije između Ministarstva i aplikanta (klastera korisnika sredstava subvencije), a na osnovu podnešenog Prijedloga projekta u kom su decidno opisane aktivnosti koje će biti realizovane i materijalna i nematerijalna imovina i usluge koje će biti pribavljene tokom realizacije projekta.

Sva imovina koja se stiće po osnovu realizacije projekta, predstavljaće imovinu klastera i može se koristiti jedino za ostvarivanje ciljeva radi kojih je klaster i osnovan i ne može se raspodjeljivati osnivačima, članovima, članovima organa i zaposlenima, kao i srođnicima tih lica.

4. STRATEŠKI PRIORITETNE DJELATNOSTI

Strateški prioritetne djelatnosti koje su predmet sufinansiranja obuhvataju:

- prerađu poljoprivrednih proizvoda/prehrambenu industriju;
- drvoprerađu;
- ostale proizvodne djelatnosti (osim proizvodnih djelatnosti koje nijesu obuhvaćene ovim programom);
- turizam i ugostiteljstvo.

Programom nijesu obuhvaćene sljedeće djelatnosti:

- proizvodnja i prodaja vojne opreme ili usluga;
- industrija čelika, uglja i sintetičkih vlakana, brodogradnja, učešće u projektima kojima se krše međunarodno priznata prava radnika uključujući bezbjednost na radu, pravila i procedure u Crnoj Gori;
- bilo koja aktivnost koja se smatra nezakonitom ili štetnom po okolinu i opasnom za ljudsko zdravlje;
- igre na sreću, duvan, alkoholna pića (izuzev proizvodnje vina i voćnih rakija);
- lijekovi u dijelu distribucije;
- bankarstvo i osiguranje;
- trgovina;
- građevinarstvo (u dijelu izgradnje gotovih stambeno-poslovnih jedinica);
- trgovina valutama i hartijama od vrijednosti;

- nemoralne i nelegalne aktivnosti;
- pomoć koja se dodijeljuje sektoru ribarstva i akvakulture, sa izuzetkom pomoći za usavršavanje, pomoći za pristup finansiranju za preduzetnike, mikro, mala i srednja privredna društva, pomoći u oblasti istraživanja i razvoja, pomoći za inovacije za preduzetnike, mikro, mala i srednja privredna društva i pomoći za radnike u nepovoljnom položaju i za radnike sa invaliditetom;
- pomoć koja se dodijeljuje u sektoru primarne poljoprivredne proizvodnje, sa izuzetkom kompenzacije za dodatne troškove, osim troškova prevoza u najudaljenijim regionima, pomoći za konsultantske usluge preduzetnicima, mikro, malim i srednjim privrednim društvima, pomoći za finansiranje rizika, pomoći za istraživanje i razvoj, pomoći za inovacije za preduzetnike, mikro, mala i srednja privredna društva, pomoći za zaštitu životne sredine, pomoći za usavršavanje i pomoći za radnike u nepovoljnom položaju i radnike sa invaliditetom;
- pomoć privrednim društvima u poteškoćama sa izuzetkom šema pomoći za naknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama.

Sredstva se NE mogu koristiti za:

- nabavku IT opreme i saobraćajnih sredstava;
- troškove koji se direktno odnose na proizvodnju i distribuciju proizvoda (troškovi izrade proizvoda, transportni troškovi, carinske i uvozne dažbine, troškovi kapitalnih investicija, troškovi studiranja, troškovi kurseva stranih jezika, iznajmljivanje opreme, nabavka sirovine i repromaterijala, amortizacije, plaćanje kamata, bančnih troškova, komisiona plaćanja, plaćanje provizija, slični troškovi koji se odnose na sprovođenje Ugovora).

5. USLOVI ZA UČEŠĆE U PROGRAMU

Pravo učešća u Programu podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za 2017-2020. godinu imaju klasteri preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća registrovani kao nevladina organizacija (NVO) ili kao privredno društvo u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama („Službeni list Republike Crne Gore", br. 27/99, 09/02, 30/02, „Službeni list Crne Gore", br. 11/07, 39/11 i 37/17), Zakonom o privrednim društvima („Službeni list Republike Crne Gore", broj 06/02, „Službeni list Crne Gore" br. 17/07, 80/08, 40/10, 36/11, 40/11) i EU pravilima o državnoj pomoći definisanim Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, a koji broje najmanje tri člana.

5.1 Klaster preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća osnovan kao privredno društvo

U slučajevima kada je klaster preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća osnovan kao **privredno društvo**, sljedeći kriterijumi moraju biti ispunjeni:

- a) Ima sjedište na teritoriji Crne Gore;
- b) Redovno izvršava obaveze plaćanja poreza i doprinosa, zaključno sa mjesecom koji prethodi mjesecu u kojem je objavljen Javni poziv, odnosno u kojem se podnosi prijava;
- c) Ima ovlašteno lice za zaključivanje ugovora i preduzimanje drugih pravnih radnji u ime i za račun klastera sa prebivalištem ili boravištem u Crnoj Gori, koje je odgovorno za realizaciju prava i obaveza iz Ugovora;
- d) Da klasteru i/ili članu klastera nijesu po istom osnovu dodijeljena sredstva iz državnog budžeta i budžeta jedinice lokalne samouprave;
- e) Da nije pokrenut postupak stečaja nad klasterom, osim reorganizacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj privrednih subjekata;
- f) Da ovlašteno lice nije osuđivano za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- g) Da klaster i/ili članovi klastera nijesu u poteškoćama u skladu sa propisima o državnoj pomoći i
- h) Da klaster i/ili članovi klastera nijesu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći.

Svaki klaster treba da obezbijedi sljedeću dokumentaciju:

- a) Statut privrednog društva podnosioca projekta;
- b) Bilanse stanja i bilans uspjeha pravnog lica podnosioca projekta – klastera preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća, za 2016. i 2017. godinu, (ukoliko je klaster bio registrovan u tom periodu);
- c) Potpisane i pečatirane pisane izjave:
 - Izjava, potpisana od strane ovlaštenog lica, da klasteru i/ili članovima klastera nijesu po istom osnovu dodijeljena sredstva iz državnog i lokalnog budžeta u posljednje tri godine od dana podnošenja Izjave;
 - Izjava, potpisana od strane ovlaštenog lica, da klaster i/ili članovi klastera nijesu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći u posljednje tri godine od dana podnošenja Izjave;
 - Izjava, potpisana od strane ovlaštenog lica, da klaster i/ili članovi klastera nijesu u poteškoćama u skladu sa propisima o državnoj pomoći u posljednje tri godine od dana podnošenja Izjave;
 - Izjava, potpisana od strane klastera i/ili člana klastera, o prethodno realizovanim projektima.

- d) Analitička kartica ino kupaca, ukoliko klaster ili član klastera plasira proizvode/usluge van Crne Gore.

Ministarstvo ekonomije ima pravo da provjeri tačnost gore navedenih podataka za koje ovlašćeno lice klastera podnosi pismenu izjavu.

Napomena

Po službenoj dužnosti biće dodatno obezbijedeni sljedeći dokazi:

- a) Rješenje o registraciji preduzeća iz Centralnog registra privrednih subjekata;
- b) Potvrda da redovno izvršava obaveze plaćanja poreza i doprinosa, zaključno sa mjesecom koji prethodi mjesecu u kojem je objavljen Javni poziv, odnosno u kojem se podnosi prijava– Potvrdu izdaje poreska uprava;
- c) Potvrda da ovlašćeno lice nije osuđivano za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti - Potvrdu izdaje Ministarstvo pravde.

Takođe, Ministarstvo će izvršiti provjeru eventualne kumulacije državne pomoći i dodjele ostalih subvencija klasteru po istom osnovu.

5.2 Klaster preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća osnovan kao nevladina organizacija

U slučajevima kada je klaster preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća osnovan kao **nevladina organizacija**, sljedeći kriterijumi moraju biti ispunjeni:

- a) Nevladina organizacija je osnovana kao dobrovoljna, neprofitna organizacija, sa najmanje tri člana domaćih i/ili stranih fizičkih i/ili pravnih lica sa ili bez početne imovine, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i interesa klastera preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća;
- b) Ima sjedište na teritoriji Crne Gore;
- c) Ima Rješenje o upisu nevladine organizacije u Registar nevladinih udruženja kod nadležnog Ministarstva;
- d) Redovno izvršava obaveze plaćanja poreza i doprinosa, zaključno sa mjesecom koji prethodi mjesecu u kojem je objavljen Javni poziv, odnosno u kome se podnosi prijava;
- e) Ima ovlašćeno lice za zaključivanje ugovora i preduzimanje drugih pravnih radnji u ime i za račun klastera sa prebivalištem ili boravištem u Crnoj Gori, koje je odgovorno za realizaciju prava i obaveza iz Ugovora;
- f) Da klasteru i/ili članovima klastera nijesu po istom osnovu dodijeljena sredstva iz državnog budžeta i budžeta jedinice lokalne samouprave;
- g) Da nije pokrenut postupak stečaja nad klasterom, osim reorganizacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj privrednih subjekata;

- h) Da ovlašteno lice nije osuđivano za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- i) Da klaster i/ili članovi klastera nijesu u poteškoćama u skladu sa propisima o državnoj pomoći i
- j) Da klaster i/ili članovi klastera nijesu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći.

Svaki klaster treba da obezbjedi sljedeću dokumentaciju:

- a) Odluku osnivača o osnivanju organizacije;
- b) Statut organizacije;
- c) Odluku nadležnog organa klastera o prijemu novih članova klastera (ako je relevantno);
- d) Bilanse stanja i bilanse uspjeha nevladine organizacije podnosioca projekta - klastera preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća, za 2016. i 2017. godinu (ukoliko je klaster bio registrovan u tom periodu);
- e) Izjave članova klastera o učešću na projektu u okviru Programa;
- f) Potpisane i pečatirane pisane izjave:
 - Izjava da ovlašteno lice klastera nije osuđivano za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
 - Izjava, potpisana od strane ovlaštenog lica, da klasteru i/ili članovima klastera nijesu po istom osnovu dodijeljena sredstva iz državnog i lokalnog budžeta u posljednje tri godine od dana podnošenja Izjave;
 - Izjava, potpisana od strane ovlaštenog lica, da klaster i/ili članovi klastera nijesu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći u posljednje tri godine od dana podnošenja izjave;
 - Izjava, potpisana od strane ovlaštenog lica, da klaster i/ili članovima klastera nijesu u poteškoćama u skladu sa propisima o državnoj pomoći u posljednje tri godine od dana podnošenja izjave;
 - Izjava, potpisana od strane klastera i/ili člana klastera, o prethodno realizovanim projektima.
- g) Analitička kartica ino kupaca, ukoliko klaster ili član klastera plasira proizvode/usluge van Crne Gore.

Ministarstvo ekonomije ima pravo da provjeri tačnost gore navedenih podataka za koje ovlašteno lice klastera podnosi pismenu izjavu.

Napomena

Po službenoj dužnosti biće dodatno obezbijedjeni sljedeći dokazi:

- a) Rješenje o upisu nevladine organizacije u Registar nevladinih udruženja;
- b) Rješenja o izvršenim promjenama, ukoliko ih ima - Rješenja izdaje nadležno Ministarstvo;
- c) Potvrdu da klaster nema obaveza po osnovu poreza i doprinosa zaključno sa mjesecom koji prethodi mjesecu u kojem je objavljen Javni poziv, odnosno u kojem se podnosi prijava - Uvjerenje izdaje Područna jedinica Poreske uprave;

Takođe, Ministarstvo će izvršiti provjeru eventualne kumulacije državne pomoći i dodjele ostalih subvencija klasteru po istom osnovu.

6. NAČIN SPROVOĐENJA PROGRAMA

6.1 Raspisivanje Javnog poziva

Nakon usvajanja Programa od strane Vlade Crne Gore, Ministarstvo ekonomije će raspisati Javni poziv za učešće u Programu, u trajanju od 30 dana, u kojem su definisani uslovi i kriterijumi učešća.

6.2 Podnošenje prijave

Popunjena prijava – Prijavni formular, Prijedlog projekta sa budžetom i prateća dokumentacija u tri štampana primjerka (**jedan original ili kopija ovjerena od strane suda ili notara i dvije kopije**), kao i elektronska verzija na CD-u koja po svom sadržaju mora biti identična štampanom primjerku, predaje se lično (zapečaćeni koverat) ili preporučenom poštom na adresu: „Ministarstvo ekonomije, Rimski trg 46, 81000 Podgorica”, ili na arhivu Ministarstva ekonomije. Krajnji rok (datum i vrijeme) predaje zahtjeva biće definisan Javnim pozivom.

Na koverat se mora ispisati puni naziv i adresa podnosioca prijave, a u slučaju dostave poštom mora se nalaziti i vidljivi datum i vrijeme predaje pošiljke u poslovnici Pošte.

Potrebno je dostaviti:

- a) Prijavni formular (Obrazac 1);
- b) Prijedlog Projekta sa budžetom (Obrazac 2 i Forma budžeta);
- c) Navedenu dokumentaciju u zavisnosti od forme organizacije klastera (tačka 5.1 i tačka 5.2).

Po potrebi, Ministarstvo može tražiti i dodatne dokaze o ispunjenosti uslova za učešće u Programu, odnosno Javnom pozivu.

6.3 Ocjenjivanje opravdanosti podnešene prijave i kreiranje rang liste

Komisija, koju rješenjem formira Ministar ekonomije, će pristigle prijave vrednovati u tri koraka:

- a) Administrativna provjera;

- b) Ocjena Prijedloga projekta i
c) Provjera budžeta Prijedloga projekta.

6.3.1 Administrativna provjera

Pristigle prijave provjeravaće se u skladu sa Obrascem za administrativnu provjeru i u slučaju bilo kojeg odgovora „NE“ biće automatski odbijeni i neće se uzimati u obzir za dalje ocjenjivanje. U tom slučaju podnositelj prijave dobiće pisano obavještenje o razlozima odbijanja prijave, u roku od 30 dana od datuma isteka roka Javnog poziva.

	Uslovi/ dokumentacija	Dostavljaju	DA	NE
1	Koverat prijave zapečaćen, sadrži datum i vrijeme predaje na arhivi Ministarstva, odnosno u poslovnicu Pošte	Svi klasteri		
	Prijava je predana u propisanom roku	Svi klasteri		
	Prijava projekta i prateća dokumentacija je predana u tri primjerka (jedan original ili ovjerena kopija od suda ili notara i dvije kopije) i elektronska verzija na CD-u	Svi klasteri		
2	Priložen je prijavni obrazac u traženom formatu objavljenom uz Javni poziv	Svi klasteri		
	a) Prijavni formular i Prijedlog projekta sa budžetom je ovjeren pečatom i potpisan od strane osobe ovlaštene za zastupanje klastera	Svi klasteri		
	b) Prijavni formular i Prijedlog projekta sa budžetom je u potpunosti ispunjen u skladu sa datim uputstvom.	Svi klasteri		
	c) Traženi iznos subvencije nije veći od 15.000 EUR, po projektu	Svi klasteri		
	d) Traženi iznos subvencije ne prelazi 50% odnosno 65% ukupno prihvatljivih troškova iskazanih u tabeli budžeta	Svi klasteri		
	e) Izjave članova klastera o učešću na projektu u okviru Programa	Svi klasteri		
3	Obezbijedena Odluka o osnivanju privrednog društva podnosioca projekta	Klaster DOO		
	Obezbijedeno Rješenje o registraciji preduzeća iz CRPS-a	Klaster DOO		
4	Obezbijedena potvrda o redovnom izvršavanju obaveza plaćanja poreza i doprinosa koju izdaje Poreska uprava, a koja se odnosi na mjesec koji predhodi mjesecu u kojem je objavljen Javni poziv	Svi klasteri		
5	Analitička kartica ino kupaca, ukoliko klaster ili član klastera plasira proizvode/usluge van Crne Gore.	Svi klasteri ukoliko su izvozno orjentisani		
6	Priloženi Bilans stanja i Bilans uspjeha, za 2016. i 2017. godinu (ukoliko je klaster osnovan u tom periodu)	Svi klasteri		
7	Obezbijedena Potvrda izdata od Ministarstva pravde, da ovlašteno lice klastera nije osuđivano za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti	Klaster DOO		
8	Priložena Odluka osnivača o osnivanju organizacije	Klaster NVO		
	Priložen Statut organizacije	Klaster NVO		
	Priložena Odluka nadležnog organa klastera o prijemu novih članova (ako je relevantno)	Klaster NVO		

	Obezbijeđeno Rješenje o upisu u Registar nevladinih udruženja i Rješenja o izvršenim promjenama, ukoliko ih ima	Klaster NVO		
9	Priložene Izjave ovlašćenog lica klastera	Svi klasteri		
	a) Da ovlašćeno lice klastera nije osuđivano za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti	Klaster NVO		
	b) Da klasteru i/ili članovima klastera nijesu po istom osnovu dodijeljena sredstva iz državnog i lokalnog budžeta	Svi klasteri		
	c) Da klaster i/ili članovi klastera nijesu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći	Svi klasteri		
	d) Da klaster i/ili članovi klastera nijesu u poteškoćama u skladu sa propisima o državnoj pomoći	Svi klasteri		
	e) O prethodno realizovanim projektima.	Svi klasteri		

Prijave koje su zadovoljile prethodnu administrativnu provjeru biće predmet daljeg ocjenjivanja Prijedloga projekta prema kriterijumima predstavljenim Programom.

6.3.2 Ocjena Prijedloga projekta

Ocjena Prijedloga projekta se vrši na sjednici Komisije. Svaki član Komisije potpisuje svoju individualnu tabelu za ocjenjivanje, a svi članovi zajedno potpisuju zbirnu tabelu za sve Prijedloge projekata. Rangiranje Prijedloga projekata se vrši na način da je prvoplasirani Prijedlog projekta onaj koji ima najveći zbir bodova, te slijedi Projekat sa prvim sljedećim nižim zbirom bodova i tako do najnižeg zbira osvojenih bodova.

Na osnovu sprovedenog ocjenjivanja, Komisija će formirati bodovnu rang listu svih Projekata, na osnovu čega će donijeti Odluku o izboru projekata kojima će se dodijeliti subvencije. Projekti će biti subvencionisani shodno rang listi, dok se ne utroše raspoloživa sredstva.

U slučaju kada sva raspoloživa sredstva nijesu utrošena, a preostali dio sredstava nije dovoljan za finansiranje cijelog, sljedećeg po redosljedu, projekta, Ministarstvo može sugerisati povećanje udjela sopstvenog sufinansiranja podnosiocu projekta ili umanjenje planiranog ukupnog budžeta projekta, uz adekvatno redukovanje projektnih aktivnosti. U tom slučaju, mora se voditi računa da koncept Projekta i dalje obezbjedi ostvarenje ciljeva i rezultata Projekta.

Tabela za ocjenjivanje

	Maksimalan broj bodova	Ocjena člana Komisije	Komentar
1. Reference klastera	40		
1.1 Iskustvo klastera u realizaciji projekata	6		

a. Klaster ili članovi klastera su realizovali dva ili više projekata (6) b. Klaster ili članovi klastera su realizovali minimum jedan projekat (4) c. Klaster ili članovi klastera nijesu ralizovali projekte – novoosnovani klaster (2)			
1.2 Broj članova klastera	6		
a. Klaster broji više od 4 člana (6) b. Klaster broji 4 člana (4) c. Klaster broji 3 člana (2)			
1.3 Članovi klastera posluju u okvirima prioriternih djelatnosti definisanih Programom	10		
a. Svi članovi klastera posluju u okviru prioriternih djelatnosti definisanih Programom (10) b. Najmanje dva člana klastera posluju u okviru prioriternih djelatnosti definisanih programom (7) c. Najmanje jedan član klastera posluje u okviru prioriternih djelatnosti definisanih programom (3) d. Nijedan član klastera ne posluje u okviru porioriternih djelatnosti definisanih programom (0)			
1.4 Izvozna orjentisanost klastera ili članova klastera	10		
a. Klaster ili najmanje dva člana klastera plasiraju dio svoje proizvodnje ili usluga van Crne Gore (10)			

b. Najmanje jedan član klastera plasira dio svoje proizvodnje ili usluga van Crne Gore (5)			
c. Nijedan član klastera ne plasira dio svoje proizvodnje ili usluga van Crne Gore (0)			
1.5 Geografska pozicioniranost klastera i članova klastera	8		
a. Najmanje dva člana klastera su pozicionirani na teritoriji manje razvijene JLS (8)			
b. Najmanje jedan član klastera je pozicioniran na teritoriji manje razvijene JLS (5)			
c. Nijedan član klastera nije pozicioniran na teritoriji manje razvijene JLS (0)			
2. Relevantnost projekta	45		
2.1. Strateški prioriteti Programa	15		
a. Projekat je odnosi na dva ili više strateških prioriteta definisanih Programom (15)			
b. Projekat se odnosi na jedan strateški prioritet definisan Programom (10)			
c. Projekat se ne odnosi na strateške prioritete definisane programom (0)			
2.2 Obuhvat članova klastera koji imaju potrebu za projektom	15		
a. Potrebu za projektom imaju svi članovi klastera, odnosno rezultati realizacije imaće efekte na sve članove klastera (15)			
b. Potrebu za projektom ima manji broj članova klastera ili najmanje jedan član, odnosno rezultati realizacije imaće efekte na manji broj ili najmanje jednog člana klastera (10)			
2.3 Kvalitet opisa projekta	15		
Da li opis projekta sadrži sljedeće:			

<ul style="list-style-type: none"> - opis svih planiranih aktivnosti; - u slučaju ulaganja u materijalnu imovinu – detaljne karakteristike, da li se uvodi nova tehnologija, koje će efekte će ulaganje imati na proizvodnju, produktivnost i eventualno povećanje zaposlenosti; - detalji tima koji će raditi na realizaciji projekta – sastav tima, i uloga i funkcija pojedinačnih članova tima, kratak opis posla članova (odnosi se na članove tima za čije se nagažovanje traži subvencija); - detalji angažovanja eksternih konsultanata – stručni profil, ulogu i funkciju, period angažovanja. <p>a. Opis projekat sadrži sve navedene elemente (15)</p> <p>b. Opis projekta sadrži dio navedenih elemenata (10)</p>			
3. Metodologija projekta	15		
<p>a. Predložene aktivnosti su u potpunosti odgovarajuće, praktične i dosljedne ciljevima i očekivanim rezultatima projekta (15)</p> <p>b. Predložene aktivnosti su djelimično odgovarajuće, primjenjive dosljedne ciljevima i očekivanim rezultatima projekta (7)</p>			
Najveći broj bodova	100		

Prijedlozi projekata koji su ocijenjeni sa 60 i više bodova, prolaze u sljedeću fazu ocjenjivanja, odnosno provjeru budžeta.

Podnosioci prijave čiji su projektni prijedlozi ocijenjeni sa manje od 60 bodova biće obaviješteni o odbijanju sa informacijom o dodijeljenim bodovima po svakom kriterijumu i ukupnom broju bodova.

6.3.3 Provjera budžeta Prijedloga projekta

Obrazac budžeta je sastavni dio Prijedloga projekta i služi za jasniji prikaz troškova na osnovu kojih se traži podrška, odnosno subvencija.

Svi troškovi moraju biti jasno iskazani u tabeli budžeta Prijedloga projekta i povezani sa opravdanim-prihvatljivim troškovima iz tačke 2. ovog Programa i neophodni za realizaciju planiranih aktivnosti, odnosno ostvarivanje ciljeva Projekta.

Podnosilac Projekta treba obrazložiti način na koji su troškovi obračunati u odnosu na svaku pojedinačnu aktivnost i potkrijepiti ih adekvatnim ponudama ili drugim dokazima.

Podnosioci čiji će Prijedlozi projekata biti predloženi za dodjelu subvencije, po potrebi će biti kontaktirani, radi provjere i eventualnog revidiranja budžeta.

Svaki trošak za koji se procjenom utvrdi da nije prihvatljiv biće isključen iz tabele budžeta predloženog projekta.

Postupkom provjere budžeta utvrđuju se konačni troškovi predloženog projekta koji su sastavni dio Ugovora o dodjeli subvencije. Na osnovu utvrđenog budžeta, Izvještaja o napretku projekta (Obrazac 3) i Finalnog izvještaja o realizaciji projekta (Obrazac 4)⁴, kontroliše se namjensko korišćenje sredstava za unaprijed utvrđene projektne aktivnosti i odobrava refundacija sredstava dodijeljene subvencije kroz jednu ili dvije tranše u zbirnom iznosu maksimalno 50%, odnosno 65% prihvatljivih tj. nastalih troškova utvrđenih budžetom.

7. OBAVEZE KLASTERA, KORISNIKA SUBVENCije

Podnosioci prijave čiji Prijedlozi projekata prođu sva tri koraka vrednovanja Projekta, odnosno odobravanja subvencije, ponudiće se potpisivanje Ugovora o dodjeli subvencije. Korisnik kojem je odobrena subvencija biće pozvan u Ministarstvo da potpiše Ugovor o dodjeli subvencije.

7.1 Izvještavanje o realizaciji projektnih aktivnosti i subvencija opravdanih troškova

Obaveza klastera, korisnika subvencije je da Prijedlog projekta, na osnovu kojeg mu je odobrena subvencija, sprovede u skladu sa utvrđenim budžetom.

Ovlašćeno lice klastera, korisnika subvencije utvrđen Ugovorom, biće obavezan da, dostavlja Izvještaje o napretku projekta (Obrazac 3) i Finalni izvještaj o realizaciji projekta (Obrazac 4), sa priloženim dokazima o nabavci materijalne i nematerijalne imovine i usluga nastalih u izvještajnom periodu, kao i druge dokaze specificirane Ugovorom o dodjeli subvencije.

NAPOMENA: Ponude, predračuni, nalozi za plaćanje kompenzacija i slično ne predstavljaju prihvatljiv dokaz o trošenju sredstava.

⁴ Ukoliko se subvencija realizuje kroz 1 tranšu, korisnik Programa dostavlja Izvještaj o napretku projekta, uz Finalni izvještaj o realizaciji projekta, a u slučaju realizacije subvencije kroz 2 tranše, korisnik Programa dva puta dostavlja Izvještaj o napretku projekta, pri čemu uz drugi Izvještaj o napretku projekta prilaže i Finalni izvještaj o realizaciji projekta.

Način realizacije subvencije, dinamika prenosa sredstava, način prenosa, kao i druga međusobna prava i obaveze, bliže će se urediti Ugovorom o dodjeli subvencije između Ministarstva ekonomije i korisnika sredstava subvencije, po dostavljanju potrebne dokumentacije.

8. NADZOR

U svrhu sprovođenja kontrole namjenskog korišćenja sredstava Ministarstvo je ovlašćeno da izvrši provjeru korišćenja odobrenih sredstava obilaskom Korisnika i njegovih poslovnih objekata i uvidom u dokumentaciju na osnovu koje je ostvarena subvencija.

Kontrola namjenskog trošenja dodijeljenih sredstava vršiće se na nivou svake pojedinačne stavke u tabeli budžeta Prijedloga projekta.

9. INFORMACIJE O JAVNOM POZIVU

Prijavna dokumentacija za učešće klastera u ovom Programu može se preuzeti lično u prostorijama Ministarstva ekonomije, Rimski trg 46, 81000 Podgorica, IV sprat, kancelarija broj 9 i kancelarija broj 29 kao i na web stranici Ministrstva ekonomije – http://www.mek.gov.me/organizacija/razvoj/javni_pozivi.

Ministarstvo ekonomije će organizovati informativne događaje, na kojima će predstavnici klastera koji su zainteresovani da konkurišu za sredstva Programa podsticaja klastera u Crnoj Gori, moći dobiti odgovore i pojašnjenja u vezi procesa konkurisanja i dodjele sredstava na licu mjesta od predstavnika Ministarstva. Informacije o ovim događajima biće objavljene u okviru Javnog poziva za učešće u Programu.

Takođe, sve informacije kao i stručna pomoć mogu se dobiti u prostorijama Ministarstva ekonomije, Rimski trg 46, IV sprat, kancelarija broj 9 i kancelarija broj 29, radnim danima u periodu od 10-12h, i putem e-maila boris.rebic@mek.gov.me i milena.jovetic@mek.gov.me.